

טרור! מפעילים עלינו לחץ וטרור! ועקו רבים מתושבי שכונת נורדיה בשבועות האחרונים. רבים מהם אף התלוננו במשטרה על מעשי אלימות ואיומים שהושגו מעו כלפיהם. "זרקו עלי אבנים! קיללו אותי ואיימו עלי!" התלוננה נחמה פלטינק, בת ה-60, כפופה ונמוכה. "אין לי כוח יותר להילחם נגד הכנופיה, אולם לא אחתרי!" הכריזה דיירת אחרת, עדינה סברדליק.

כי בחדשים האחרונים הפכה שכונת הצריי פים נורדיה, השוכנת ברחוב דיונגוף בתל-אביב סמוך לכיכר, למוקד של סערת רור חות. נושא הסערה: האוצר. מזה שנים נמצא אוצר של מיליונים בשכונת הצרייפים העל-בים. הוא אינו קבור עמוק באדמה, מתחת לעץ מסתורי, כמסופר בסיפורי הרפתקאות. הוא נמצא על פני השטח, גלוי לעין. האוצר הוא שטח הקרקע בן 33 הדונמים, עליו משתרעת השכונה. בסביבה בה כל מטר קרקע שחה זהב, במרכז השעשועים והבידור של העיר, שם כל חנות עולה רכבות

כדי לפעול נגד חבריהם ולהביא לשינועם. השבוע, אחרי שהחברה, ואנשי ועד השכונה התומכים בעריכת הסכם עמה, פיזו כמה צרייפים בקצה השכונה, העבירו את דייריהם לצרייפים אחרים בשכונה, הגיעו דחפור ליישר את השטח, להגביהו במטר אחד, כדי שיהיה בגובה הכביש. בעוד שבוע אנחנו מתחילים לבנות" הבטיחה החברה. "זה הכל רמאות, אחיות-עיניים כדי לה מריץ אותנו להיכנע" טענו לעומתם המתנגדים. ואמנם הכניות החברה לבנין המקום טרם אושרו אפילו בוועדת בנין צרים של העירייה, שם עירערו עליה נציגי ההסתדרות מתוך שיקולים פוליטיים.

לפי התכנית, אשר ביצועה יארך חמש שנים, יכלול השטח בניני מגורים ומשרדים, בגובה של 7 ו-14 קומות, קולנוע, מרכז מסחרי, מגרשי חניה, בית-ספר וגן ציורני. ברור שכל עירייה שתאפשר תכנית מעין זו, תוכל לצבור על חשבונה הון פוליטי וכך הפכה השכונה לכדור-משחק מפלגתי.

צרייפים בוועדים, דחפורים הורסים - בלבו תל-אביב מתנגשים שני מחנות טרור בשכונת נורדיה?

רק אנשי החברה בטוחים כי יצליחו לה גשים את תכניתם. בעת שהדחפור הרס צריי פים שפוננו, ושרידיהם עלו באש, הסביר פול שולמן במבטאו האמריקאי: "הצענו לי תושבים תאים נוחים, אלה שאין באפשרותם לשלם בעד הדירה, אנחנו מוכנים לסדר במשך זקנים, אם לא תהיה ברירה אחרת, נצטרך לבסוף להזמין את החוק כדי לעזור לנו ל"סלק את הסחטנים".

"אין טרור בשכונה" הודיע חבר הוועד, יעקב נאמן. "ברור שאותם הרוצים להיכנס לדירות-אבן חדשות מפעילים לחץ ומנסים לשכנע את אותם מסורבים, המעכבים את התוכנית, אבל אין אנו משתמשים בכח". כאשר התבקש להסביר כיצד אירע שאם לתניוק הוכחה, אחרי שקבוצה גדולה מתושבי-המקום התנפלו עליה, הסביר הוא: "אנחנו נו התנפלו עליה? היא התנפלה עלינו! קבוצה גדולה באה להסביר לה ולשכנע אותה לעזוב, או היא התנפלה עלינו, ומאז נעלם השעון שלי ושל עוד תושב אחר".

שולמן ישרם

סערת הרוחות בשכונת נורדיה לא תשכן עד שיפונה אחרון בעלי הצרייפים, ומגרדי השחקים יתנוססו במקום. אולם עוד בטרם נאלצו מרבית התושבים לעזוב את צרייפיהם, כבר הוכח כי אותם המתעקשים נשכרים יותר מאותם שמהירו לחתום על ההסכם עם החברה. משפחה אחת, שצרייפה עמד במרכז השטח אותו עמד ליישר, קיבלה פי שלוש מאשר הוצע לה תחילה, תמורת עזיבה מוחלטת של השטח.

"אתם רואים?" הכריזו בחיך המתנגדים להסכם עם החברה, "הם מוכנים לשלם ומדוע לא? גם לנו מגיע חלק קטן מהי מיליונים שיעשו כאן מן האדמה שלנו!"

זומן, שלושת אלפים יקבל במשכנתא, והי שאר ייחשב כתמורה לזיכרון על זכות ההחזקה שלו.

"כאן אמות!"

רה הצעה קסמה למאחיים תושבים. הסי- ביר אחד מהם, החייט שלמה שחרץ, מדוע הסכים להצעה: "אני יושב בצרייף הזה 20 שנה, כבר קיבלתי מחלת-לב כאן. אין לי ברירה. אנחנו גרים ארבע נפשות בחדר עלוב אחד. אין לי הכסף לשלם להם, אבל אעשה הכל כדי לצאת מכאן. אחרת כאן אמות!"

אולם לעומתו טענו אחרים: "הכל רמאות, מנצלים אותנו כדי להרוויח מיליונים. מגיע לנו דירות בחינם" ללא ספק היו היו משי- מייעי טענות אלה מספר סחטנים. אולם היו גם כאלה שהדלות דיברה מתוך גרונו.

נחמה פלטינק, בת ה-60, נכנסה לתוך חדרה הקטן והחשוך בצרייף העץ שבשכונה לפני 20 שנה. היא אלמנה, בנה לומד באוני- ברסיטה בירושלים. היא מתקיימת על תמיכת הביטוח הלאומי, בסכום של 40 ל"י לחודש. היא לא תוכל לעולם לשלם לחברה שלושת אלפים לירות בעד הדירה, או לפרוע את המשכנתא. היא סירבה לחתום על ההסכם עם החברה לזיכרון על חזקתה.

סיפרה היא מה אירע אחר-כך: "אנשי הוועד איימו שיציתו לי את הצרייף. הילדים התחילו לרגום את הצרייף שלי באבנים". סיפור זה היה אופייני לתל-הרוחות בש- כונה. התושבים, שמשך שלושים שנה סבלו יחד בדלות, נתפלגו לשני מחנות אויבים, אלה שחתמו על ההסכם עם החברה והיו מוכנים לחתור על חזקתם, ואלה שסרבו לע- שות זאת בטרם יקבלו פיצוי מתאים. הראי שונים האשימו את האחרים בסחטנות, ואלה האשימו את הראשונים בקבלת שוחד חשאי

פול שולמן, בעל-ההון האמריקאי הצעיר שעלה ארצה במלחמת העצמאות, הביא עמו הון גדול ושימש כקצין בכיר בחיל-הים, הקימו את חברת מעונות נורדיה. הם ידעו מה שמחכה להם. אולם הם החליטו לסלק בכל האמצעים, בשכנוע ובי- איומים, בפיתוי ובעונש, את התושבים. אחרי שהתברר להם כי כמאתיים מבין שלוש מאות בעלי החוקה שבשכונה מוכנים לקבל איזה פיצוי כלשהו, ובלבד לעזוב את צריי- פיהם הדלים, מיהרו השלושה לרכוש את הקרקע. הם קנו אותה בחצי חינם.

ערכם האמיתי של 33 הדונמים באזור זה הוא למעלה מ-3 מיליון ל"י. הם קיבלו את הקרקע תמורת 600 אלף ל"י, מהכרת הכשרת הישוב, שרכשה אותה מרשות הי- פיתוח רק שלושת אלפי ל"י. כשהקרקע כבר היתה ברשותה, הציעה החברה החדשה לתושבים פיתוי גדול. היא היתה מוכנה לשלם תמורת זכות חזקתם של התושבים סכום של 900 אלף ל"י.

הסכום נראה גדול באמת, אבל כשעשו התושבים את חשבון חלוקתו בין 300 הי- משפחות, ראו כי בחלקה של כל משפחה עולות רק שלושת אלפי ל"י. טענו מספר תושבים: "מרמים אותנו! מה נעשה עם סכום כסף זה? אפילו דירה של חדר אחד לא נשיג בסכום זה! החברה רוצה להרוויח מיליונים, ולנו זורקים פרוטות. אין כל צדק בהצעה זו. לפי חלוקה זו יקבל כל בעל חוקה אותו דבר. אםם שיושב במקום שלוי- שים שנה, בצרייף בן 4 חדרים, יקבל כמו דייר-משנה, שבא לגור לפני שנתיים!" כשראו בעלי חברת מעונות נורדיה את המצב, הם מיהרו לזרוק פתיון נוסף לתו- שבים. הציעו הם: נבנה לכם דירות במקום. כל תושב יוכל לקבל דירה בת שני חדרים, בבנינים שייבנו במקום, במחיר של תשעת אלפים ל"י. שלושת אלפים מזה ישלם במי-

וכל אולם מאות אלפי ל"י, שימשו 33 הדו- גם להחזקת מאתיים צרייפים מתמוטטים ורקובים, מעין "תבלול על עינה של העיר", כפי שהגדיר זאת אחד מפקידי העירייה. אולם אי-אפשר היה להגיע אל האוצר הזה. ראשי-העיר, שהשתעשעו בתוכנית פ- תוח המקום, חברות-ענק שניסו לשלוח יד אל אוצר הזה, כולם נסוגו ממנו במהירות. כי על האוצר מוצבים שומרים טרדניים, איומים מכל הדרקונים של האגדה. אלה הם בעלי הצרייפים שבשכונה. האדמה אינה שיי- כת להם רשמית. היא היתה רכושו של ירובי יפואי בשם אדיב חינואי, שהחכירה לפני שלושים שנה לבעלי הצרייפים, תמורת שכר חדשי. חינואי נרצח בדרך ליפו, עוד לפני מלחמת-העצמאות, יורשיו ברחו מ- הארץ בזמן המלחמה. האדמה עברה לרשות האפוטרופוס על נכסי הנפקים וממנו הוע- ברה לרשות הפיתוח.

הקרקע עברה לרשות המדינה, אבל המדי- נה לא יכלה לעשות עמה כלום. לבעלי הצרייפים היתה חוקה על הקרקע, ושום ממשלה לא העזה להפעיל נגדם חוקי הפי- קעה. "לטיבת הציבור", כשם שהופעלו נגד ערביי נצרת, לצרכי פיתוח הקריה היהודית.

פיתוי, שיכנוע ואיומים

רתושבים עצמם לא מיהרו להיענות לכל ההצעות שהוצעו להם תמורת הסי- כמתם לעבור מהשטח. הם ידעו שהם יוש- בים על פתחו של אוצר גדול. הם היו מוכנים לסבול שטפונות ועכברים כאחד, כי תקוה שיום יגיע והם יקבלו פיצוי לכך. והיום בא. חברה אחת לא היתה כשאר החברות, לא גרתעה מהמכשול לסלק את התושבים כדי לפנות את השטח. היו אלה שלושה קבלנים חזיאתיים, יעקב טנגנבאום, שאול מנדלמן ואברהם סוד, שבשותפות עם

האלמנה עדינה סברדליק מסרבת לעזוב את צרייפה: "הם יצטרכו לעבור עלי בסרקטור, כדי לטקני מהצרייף בו אני רוצה לגרוי"

איש החברה פול שולמן, בעל-ההון האמריקאי, השותף בחברה אשר תבנה את הרובע החדש, במקום שם עומדת כיום שכונת נורדיה.

הנרגמת נחמה פלטינק טראה את חאבניה אשר הטילו עליה ילדי השכונה, אחרי שטרבה בכל תוקף לותר על זכותה.

איש הוועד יעקב נאמן מחכים כי ועד שכונת נורדיה הפעיל טרור כלפי המשתכנים המסורבים לעזוב את צרייפיהם: "ניסינו רק לשכנעם"